

Novi normativni okvir za naknadu štete pričinj

DAMIR JELUŠIĆ, dipl. iur.*

U članku dajemo povijesni prikaz normativnih rješenja vezanih uz odgovornost za štetu pričinjenu naletom vozila na divljač, koja su vrijedila do dana stupanja na snagu novog Zakona o lovstvu (Nar. nov., br. 99/18), te upućujemo na moguće probleme koji bi mogli nastati u praksi zbog ograničavanja odgovornosti lovoovlaštenika, odnosno lovozakupnika na temelju novog normativnog rješenja.

1. UVOD

Nakon relativno kratkog vremenskog intervala odnosno razdoblja, koje je trajalo od 4. ožujka 2015. do 17. studenoga 2018., kao dana stupanja na snagu Zakona o lovstvu¹, a u kojem u judikaturi nije bilo pravnih prijevora tko, na temelju kojih zakonskih propisa i prema kojem kriteriju odgovornosti odgovara kod štetnih događaja u kojima je šteta pričinjena naletom divljači na vozilo na cesti, moguće su nove neujednačenosti u judikaturnoj primjeni materijalnog prava koje će biti posljedica novog zakonskog rješenja. Prijašnju je neujednačenost u primjeni eliminirao Ustavni sud Republike Hrvatske donijevši ustavnosudsku odluku² u obrazloženju koje je jasno, konkretno, precizno i određeno iznio pravna shvaćanja o spornim pravnim pitanjima koja su se javila u judikaturi. S obzirom na to da je novo normativno rješenje kojim se odgovornost lovoovlaštenika veže uz provođenje lova u lovištu, u evidentnoj koliziji i diskrepanciji s nekim dosadašnjim pravnim shvaćanjima, autor je spornu zakonsku odredbu, u formi novog Prijedloga, poslao Ustavnom sudu na apstraktnu kontrolu ustavnosti nadajući se da će sudska reakcija biti promptna i učinkovita te u relativno kratkom roku, na temelju odredbe članka 31. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske³, ujednačiti judikaturu i otkloniti pravnu nesigurnost.

2. NORMATIVNA RJEŠENJA U VREMENSKOM INTERVALU OD 2005. DO DANA STUPANJA NA SNAGU NOVOG ZOL-a

Zakon o lovstvu⁴, koji je na snagu stupio 6. prosinca 2005., propisivao je primarnu odgovornost vo-

zača vozila, a podrednu lovoovlaštenika normom kojom je bilo propisano da »... odgovornost za nastalu štetu na divljači snosi vozač ukoliko nije prilagodio brzinu kretanja uvjetima na cesti, odnosno da može pravovremeno postupiti po prometnom pravilu ili znaku, a u protivnom lovoovlaštenik lovišta u kojem je šteta nastala ...«. Dakle, kod takvog se normativnog rješenja primarno utvrđivalo postoji li primarna vozačeva odgovornost prema nekoj od dviju navedenih zakonskih osnova, a ako je ne bi

za štetu je deliktno odgovarao lovoovlaštenik. Navedena odredba normativno je modificirana već 8. srpnja 2009., stupanjem na snagu odredbe članka 37. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lovstvu⁵, kojom je bilo normirano da »... odgovornost za nastalu štetu na vozilu snosi vozač ukoliko nije prilagodio brzinu kretanja uvjetima na cesti, tako da može pravovremeno postupiti po prometnom pravilu ili znaku, a u protivnom pravna osoba koja gospodari prometnicom na kojoj je šteta nastala. Iznimno od ove odredbe štetu snosi ovlaštenik prava lova, ako je šteta uvjetovana vršenjem skupnog lova ...«. Već je kod te dopune, smatramo potrebnim akcentirati, lovački lobby demonstrirao i prezentirao nemalu političku snagu i moć. Naime, odgovornost lovoovlaštenika, koja je do tada bila pravilo, postala je izuzetak, a u normu je kao mogući odgovorni subjekt inkorporirana, uz lovoovlaštenika i vozača, pravna osoba koja gospodari cestom na kojoj se štetni događaj zbilo odnosno koncesionar. Međutim, navedeno je rješenje na snazi bilo tek nekoliko mjeseci, točnije do 29. prosinca 2009., kada je na snagu stupio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim cestama⁶, koji je odredbu članka 13. integrirao u odredbu članka 32.a Zakona o javnim cestama⁷, tako da je glasila: »... Odgovornost za štetu koju na javnoj cesti osobama ili na vozilu prouzroči divljač, snosi: - vozač, ukoliko nije prilagodio brzinu kretanja uvjetima na cesti i nije postupao po prometnom pravilu ili znaku, - osoba ovlaštena upravljati javnom cestom prema odredbama ovoga Zakona, ukoliko nije postupala sukladno članku 7. ovoga Zakona, - osoba koja gospodari lovištem u skladu s propisima koji uređuju lovstvo, u ostalim slučajevi-

ma ...«. Istodobno, odredbom članka 29. ZID ZJC-a bilo je normirano da »... na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti odredba članka 108. stavka 2. Zakona poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine, br. 152/08.) i članka 86. stavka 3. Zakona o lovstvu (Narodne novine, br. 140/05. i 75/09.) ...«. Dakle, navedenom odredbom ZJC-a bila je normirana tzv. kaskadna odgovornost kod štetnih događaja poput predmetnih, tako da je lovoovlaštenik ili lovozakupnik mogao izravno odgovarati oštećeniku tek tercijarno, ako se u dokaznom postupku utvrdi da nema krivnje vozača ni pravne osobe koja gospodari javnom cestom odnosno koncesionara, uz opasku da je *onus probandi* neodgovornosti vozača i pravne osobe koja gospodari javnom cestom ležao na tužitelju, što je, dakako, s jedne strane, uvelike otežavalo njegov procesnopravni, a posljedično i materijalno-pravni položaj i, *argumentum a contrario*, uvelike olakšavalo i osnaživalo lovoovlaštenikov procesni položaj. Navedeno je konfuzno i neodređeno normiranje, koje je opet išlo *in favorem* lovoovlaštenika, potrajalo do 28. srpnja 2011., kao dana stupanja na snagu odredbe članka 50. Zakona o cestama⁸, čijim je stavkom 1. propisano da se »... za štetu trećim osobama nastalu na javnoj cesti zbog naleta na

Divljač nije u vlasništvu lovoovlaštenika odnosno lovozakupnika, nego se nalazi u nevlasničkom režimu kao dobro od interesa za Republiku Hrvatsku

divljač odgovara po osnovi krivnje ...«, a stavkom 2. da »... pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionar odgovara za štetu iz stavka 1. ovoga članka nastalu na javnoj cesti ukoliko javna cesta, na zahtjev osobe koja gospodari lovištem, nije označena prometnom signalizacijom i opremom sukladno posebnim propisima ...«. To je normativno rješenje, pak, u judikaturu unijelo još veću nesigurnost, konfuziju i neujednačenost pa je autor podnio Prijedlog za ocjenu suglasnosti navedene odredbe ZoC-a s pojedinim odredbama Ustava⁹, na temelju kojeg je Ustavni sud, 4. ožujka 2015., donio rješenje broj U-I-6264/2014.

3. PRAVNA SHVAĆANJA USTAVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE DEKLARIRANA U RJEŠENJU BROJ U-I-6264/2014 OD 4. OŽUJKA 2015.

Ustavni je sud, prvo, deklarirao pravno shvaćanje prema kojem: »... iz stavka 2. članka 50. ZoCes-

* Odvjetnik u Odvjetničkom društvu Vukić, Jelušić, Šulina, Stanković, Jurčan & Jabuka d.o.o. iz Rijeke.

¹ Zakon o lovstvu (Nar. nov., br. 99/18 - u nastavku teksta: ZoL).

² Ustavni sud Republike Hrvatske, br. U-I-6264/2014 od 4. ožujka 2015.

³ Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (Nar. nov., br. 99/99, 29/02 i 49/02).

⁴ Zakon o lovstvu (Nar. nov., br. 140/05), čl. 86/3.

⁵ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o lovstvu (Nar. nov., br. 75/09), čl. 37.

⁶ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim cestama (Nar. nov., br. 153/09), čl. 32.a.

⁷ Zakon o javnim cestama (Nar. nov., br. 180/04, 138/06, 146/08, 38/09, 124/09 i 153/09).

⁸ Zakon o cestama (Nar. nov., br. 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 21/16, 41/16, 67/16 i 62/17).

⁹ Ustav Republike Hrvatske (Nar. nov., br. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 5/14), čl. 38/5.

Štetu naletom vozila na divljač

jasno proizlazi da nije riječ o pravnom uređenju odgovornosti osoba koje gospodare lovištima (lovozakupnika i lovoovlaštenika) za štetu koja na javnoj cesti bude prouzročena trećim osobama naletom divljači. Riječ je, budući da se radi o odredbi zakona koji uređuje pravno područje javnih cesta, o pravnom uređenju odgovornosti pravne osobe koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionara javne ceste za štetu koja na javnoj cesti bude prouzročena trećim osobama naletom divljači. Pravna osoba koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionar, na temelju stavka 1. članka 50. ZoCes-a, odgovara za štetu po osnovi krivnje, ukoliko na zahtjev osobe koja gospodari lovištem, javnu cestu ne označi prometnom signalizacijom i opremom sukladno posebnim propisima. Drugim riječima, krivnja pravne osobe koja upravlja cestom odnosno koncesionara može se sastojati samo u propustu da postavi posebnu signalizaciju i znakove koji će sudionike u prometu upozoravati na opasnost od mogućeg naleta divljači ... odšteta odgovornost osoba koje gospodare lovištima (lovoovlaštenika i lovozakupnika) i načela na kojima se ta odgovornost zasniva nisu predmet uređenja ZoCes-a. Njihova odgovornost, i to kao objektivna odgovornost, uređena je (i nadalje) Zakonom o lovstvu i općim propisima obveznog prava (članci 1063.-1067. Zakona o obveznim odnosima, 'Narodne novine' broj 35/05. i 41/08.), a osporenim člankom 50. stavkom 1. ZoCes-a nije derogirana ...».

Stoga je, sumirajući navedeno, prvo, materija odgovornosti kod štetnih događaja izazvanih istrčavanjem divljači pred vozilo na cesti bila normativno disperzirana u tri propisa, ZoL-u, ZoC-u i Zakonu o obveznim odnosima¹⁰. Drugo, prema dosadašnjem normativnom uređenju odnosno rješenju deliktne odgovornosti pravni subjekti odnosno odgovorne osobe mogli su biti lovoovlaštenik odnosno lovozakupnik, pravna osoba koja gospodari javnom cestom odnosno koncesionar te vozač. Treće, ZoC-om je bila, a i nadalje je, normirana samo odgovornost pravne osobe koja gospodari javnom cestom odnosno koncesionara, i to prema načelu krivnje u stupnju predmnijevane ili presumirane krivnje. Odgovornost lovoovlaštenika odnosno lovozakupnika i vozača prosuđivala se prema mjerodavnim odredbama ZoL-a i ZOO-a, s tim da se odgovornost lovoovlaštenika odnosno lovozakupnika prosuđivala prema načelu kauzaliteta odnosno uzročnosti, bez obzira na krivnju. Potonje je posljedica u relevantnoj judikaturi odavno zauzetog pravnog shvaćanja prema kojem se divljač koja je istrčala na cestu smatra opasnom stvari. Primjerice: »1. ... Temeljem tih činjeničnih utvrđenja proizlazi da je pravilan zaključak nižestupajnskih sudova o odgovornosti tuženika za štetu tužitelju. Naime, s obzirom na utvrđenje da je šteta uzro-

kovana naletom divljači (srne ili srndaća) na tužiteljevo vozilo na javnoj prometnici pri čemu nije odlučno da li je srna mogla biti težine od 50 već je odlučno da se radilo o divljači, valjan je pravni stav sudova da tuženo društvo odgovara po općim propisima za naknadu štete u smislu odredbe čl. 174. Zakona o obveznim odnosima ('Narodne novine', broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96 - dalje ZOO), jer da po ocjeni ovog revizijskog suda **lovačko društvo odgovara za štetu u ovom slučaju po principu uzročnosti budući da je divljač u takvim okolnostima opasna stvar**¹¹ ...

2. ... Revizija nije osnovana. Utvrđeno je, a što je između stranaka i nesporno, da je dana 15. veljače 1989. godine u 15,15 sati u selu V., tužitelj upravljao svojim osobnim automobilom dozvoljenom brzinom kada je iz grmlja iskočio srndać i naletio na lijevu stranu njegovog automobila, te ga na taj način oštetio. Takodjer je utvrđeno, da se prometna nesreća dogodila na lovnom području trećetuženog i da tužitelj nije bio upozoren prometnim znakom 'divljač na cesti', da se radi o lovnom području. Na tako utvrđeno činjenično stanje nižestepeni sudovi su pravilno primijenili odrednice članka 154/2. u vezi 174. Zakona o obveznim odnosima kada su zaključili, da trećetuženi odgovara za spornu štetu po objektivnom principu, jer pojava zaštićene divljači koja se slobodno kreće po lovištu, kao i prometnici, predstavlja opasnu stvar za vozača vozila, a trećetuženi se svoje odgovornosti ne može osloboditi u smislu odrednice čl. 177. Zakona o obveznim odnosima budući da za to nisu ispunjene pretpostavke¹² ...

3. ... Srna koja iznenada istrči pred motor koji se kreće javnom cestom je opasna stvar¹³...»

U ovom kontekstu smatramo potrebnim apotrofirati i činjenicu da divljač nije u vlasništvu lovoovlaštenika odnosno lovozakupnika, nego se nalazi u nevlasničkom režimu, kao dobro od interesa za Republiku Hrvatsku¹⁴.

4. NOVO ZAKONSKO NORMATIVNO RJEŠENJE

Prema novom normativnom rješenju, navodimo: »... za štetu nastalu naletom vozila na divljač odgovara se na sljedeći način: - vozač ako se utvrdi da je upravljao vozilom protivno odredbama propisa kojima je uređeno područje o sigurnosti prometa

na cestama i postojećim prometnim znakovima izričitih naredbi, - lovoovlaštenik na čijem je lovištu nastala šteta ako se utvrdi da je šteta nastala zbog provođenja lova¹⁵ ...«. Komentirajući navedeno, prvo, konstatiramo da je, u kontekstu odgovornosti lovoovlaštenika odnosno lovozakupnika, posrijedi normativni povratak na zakonsko rješenje iz 2009., koje *de facto* anulira njihovu deliktne odgovornost, a posljedično i odgovornost prema objektivnom kriteriju, što je, prema našem mišljenju, posve neprihvatljivo i normativno inegzistentno jer će u judikaturu unijeti golemu pravnu nesigurnost i konfuziju. U zakonskom Prijedlogu predlagatelj Zakona, Vlada Republike Hrvatske, navedeno je rješenje obrazložila na sljedeći način: - »... Dosadašnje zakonsko uređenje predmetnog pitanja nije na zadovoljavajući način riješilo problem, te je dovelo do neujednačene sudske prakse, što je u najvećem broju slučajeva rezultiralo dugotrajnim sudskim procesima neizvjesnog ishoda, ali

Srna koja iznenada istrči pred motor koji se kreće javnom cestom, opasna je stvar

s konačnim ishodom najčešće na štetu ovlaštenika prava lova. Isto tako, osim šteta na poljoprivrednim površinama značajnu prepreku razvoju lovstva predstavljaju štete u prometu, nastale naletom vozila na divljači. Uvažavajući činjenicu kako cesta nije lovište i kako je na istima ovlaštenik prava lova onemogućen u provedbi mjera kojima bi utjecao na to da do predmetnih šteta ne dođe, već spomenutom neujednačenom sudskom praksom i dugotrajnim sudskim postupcima, najčešće na štetu lovoovlaštenika, isti su dovedeni u nezavidni položaj suočeni s visokim odštetama i zateznim kamatama. Nezavidnoj situaciji doprinijela je i nezainteresiranost osiguru-

ravajućih kuća za osiguravanjem lovišta, odnosno nametanje visokih polica osiguranja. Svime navedenim došlo se do izgledne situacije da pod prijetnjom svega navedenoga dođe do mogućeg gašenja mnogih lovačkih udruga i masovnog povrata lovišta, čime bi Ministarstvo i nadležne jedinice područne (regionalne) samouprave bile suočene s obvezama provedbe mjera za sprječavanje šteta na poljoprivrednim kulturama i značajnim izdacima za naknade za povjeravanje mjera čuvanja lovišta. Predloženim zakonskim rješenjem kojim je predmetno područje jasnije i preciznije uređeno nastoji se sve subjekte u predmetnim postupcima staviti u ravnopravni položaj s jasnije određenim pravima i obvezama ...» Dakle, predlagatelj *expressis verbis* priznaje da je intencija novog rješenja bila minimalizirati mogućnost odštetnopravne odgovornosti lovoovlaštenika odnosno lovozakupnika. Suspektan je veritet obrazloženja u fragmentu koji se odnosi na navodne visoke odštete jer iz iskustva znamo da su, u pravilu, posrijedi manje imovinske štete na vozilu, a u praksi još nismo sreli slučaj u kojem lovoovlaštenik odnosno lovozakupnik

¹¹ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 2436/1995-2.

¹² Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 2449/1990-2.

¹³ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 2070/1992-2.

¹⁴ ZoL, čl. 3/1.

¹⁵ ZoL, čl. 80/6.

¹⁰ Zakon o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18 - u nastavku teksta: ZOO).

nisu bili osigurani od javne odgovornosti prema trećim osobama. Osim toga, činjenica je da kod mnogih takvih štetnih događaja nitko neće biti kriv pa oštećenik neće moći namiriti štetu. To će, primjerice, biti posrijedi u slučajevima kada je pravna osoba koja gospodari javnom cestom odnosno koncesionar, na zahtjev lovoovlaštenika odnosno lovozakupnika, instalirala traženu i propisanu vertikalnu prometnu signalizaciju, s jedne strane, vozač, s druge strane, u upravljanju vozilom nije učinio ništa protupravno i, s treće strane, istrčavanje divljači na cestu nije produkt provođenja lova. Osim što navedeno rješenje anulira i eliminira višedesetljetnu ujednačenu judikaturu prema kojoj lovoovlaštenik odnosno lovozakupnik kod predmetnih štetnih događaja odgovaraju prema načelu objektivne odgovornosti, ono anulira i eliminira pravno shvaćanje prema kojem se lovoovlaštenik odnosno lovozakupnik ne mogu ekskulpirati na temelju činjenice da cesta nesporno nije dio lovišta. -

»1. ... Dana 16. ožujka 1989. g. tužitelj je upravljao motorom na makadamskoj cesti u pravcu od Velike Ciglane prema Prespi, kojom prilikom je doživio prometnu nezgodu. Ispred njega je istrčala srna. Uslijed naleta na srnu tužitelj je pao s motora i zadobio niz teških tjelesnih povreda. Nakon nezgode teško povrijeđenu srnu preuzeli su radnici tuženog Lovačkog društva 'V.' iz B.. Sporno je pitanje u ovoj fazi postupka u prvom redu da li tuženo lovačko društvo odgovara za štetu koju je pretrpio tužitelj. Nižestupanski sudovi smatraju da je, a s obzirom na odredbe Zakona o lovstvu ("Narodne novine" br. 25/76) odgovoran tuženik, jer da za svu štetu koju prouzroči divljač odgovara lovačko društvo koje gospodari lovištem iz kojeg je divljač izašla. Revizijski navodi da javna cesta ne ulazi u lovište su točni jer suglasno odredbi iz čl. 3. st. 3. Zakona o lovstvu javna prometnica ne ulazi u lovište. Međutim, lovačko društvo koje gospodari okolnim lovištem odgovara tužitelju za štetu do koje je došlo naletom divljači, u konkretnom slučaju srne, na motor kojim je upravljao tužitelj na javnoj cesti po principu uzročnosti. Naime pojava divljači na javnoj cesti se u datim okolnostima smatra opasnom stvari suglasno odredbi iz čl. 174. Zakona o obveznim odnosima ("Sl. list SFRJ" br. 29/78, 39/85, 46/85 i 57/89), a koji zakon se primjenjuje temeljem odredbe iz čl. 1. Zakona o preuzimanju Zakona o obveznim odnosima ("NN" br. 53/91) kao zakon Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: ZOO). Svoje odgovornosti se tuženo lovačko društvo u cijelosti ili djelomično može osloboditi ako dokaže da je šteta nastala od nekog uzroka koji se nalazio izvan stvari, a čije se djelovanje nije moglo predvidjeti, ni izbjeći ili otkloniti (čl. 177. st. 1. ZOO), krivnjom tužitelja kao oštećenika ili pak od treće osobe koju

on nije mogao predvidjeti i čije posljedice nije mogao izbjeći ili otkloniti (čl. 177. st. 2. i 3. ZOO). U valjano provedenom postupku (čl. 7. i 8. ZPP) sud je utvrdio da je jedini uzrok ove prometne nezgode iznenadni izlazak srne na cestu. Stoga kada štetu nije uzrokovala ni treća osoba, ni viša sila niti je tužitelj doprinio, tuženo lovačko društvo dužno je tužitelju naknaditi cjelokupnu nastalu štetu¹⁶ ...

2. ... Žalba tuženika LD Jelen Ivanec (dalje žalitelja) je neosnovana. Obrazlažući pobijanu presudu prvostupajski sud navodi da je tužitelj podnio ovu tužbu protiv tuženika Hrvatske ceste d. o. o. Zagreb i žalitelja, jer iste smatra odgovornima za nastalu štetu na njegovom automobilu, a za koju tvrdi da je nastala naletom njegovog vozila, za vrijeme vožnje državnom cestom 35 iz pravca grada Ivanca u pravcu Kaniže 08. 05. 2004. g. (na izlazu iz Ivanca), na srndača koji je pretrčavao cestu s desne na lijevu stranu. Tužitelj je tvrdio da je propisno vozio i da zbog mraka i gustog raslijanja i trenutka naleta srndača nije mogao izbjeći nalet i time izbjeći nastanak štete... Žalitelj se protivio tužbenom zahtjevu tvrdeći da mjesto prometne nezgode nije u okviru lovišta žalitelja, slijedom čega žalitelj nije ni odgovoran za nastalu štetu. Prvostupajski sud je utvrdio da predmetna šteta nije nastala zbog neodgovarajućeg održavanja prometnice, nego naletom i na vozilo tužitelja. U konkretnom slučaju divljač na cesti smatra se opasnom stvari, pa njen imalac odgovara oštećeniku po principu objektivne odgovornosti. Mjesto naleta automobila na srndača ne spada u lovište žalitelja, ali

Za štetu nastalu naletom vozila na divljač odgovara lovoovlaštenik na čijem je lovištu nastala šteta, ako se utvrdi da je šteta nastala zbog provođenja lova

žalitelj gospodari lovištem uz državnu cestu broj B 35, a iz tog lovišta naišao je srnjak koji je prouzročio nesreću ... Na toj činjenici prvostupajski sud je utemeljio odgovornost žalitelja za nastalu štetu ističući da se radi o objektivnoj odgovornosti u smislu primjene objektivne odgovornosti prema općim propisima obveznog prava o odgovornosti za štetu, čl. 174. st. 1. Zakona o obveznim odnosima, dok je sama osnova odgovornosti utemeljena na odredbi čl. 82. st. 1. Zakona o lovu (NN 10/94.) prema kojoj ovlaštenik pravo lova u lovištu kojem divljač stalno živi odgovara za štetu koju počinu divljač koja živi u njegovom lovištu. Prvostupajski sud je zaključio da se imalac opasne stvari temeljem odredbe čl. 177. ZOO-a može osloboditi od odgovornosti ako dokaže da šteta potječe od nekog drugog uzroka koji se nalazi izvan stvari, a čije djelovanje nije mogao predvidjeti ni izbjeći ili otkloniti ili ako dokaže da je šteta nastala isključivo radnjom oštećenika ili treće osobe koju nije mogao predvidjeti, i čije posljedice nije mogao izbjeći ni otkloniti, no u konkretnom slučaju žalitelj nije niti

tvrdio, a niti dokazao da bi postojale okolnosti koje bi isključile ili barem dijelom otklonile na naprijed navedeni način utvrđenu odgovornost za nastalu štetu čija visina nije niti bila sporna, slijedom čega je prvostupajski sud prihvatio u cijelosti tako postavljeni tužbeni zahtjev u odnosu na žalitelja... Prema ocjeni ovog suda prvostupajski sud je u obrazloženju svoje odluke naveo jasne i određene razloge zbog kojih je prihvatio tužbeni zahtjev u odnosu na žalitelja, odnosno prvostupajski sud je pravilno analizirao i ocijenio povedene dokaze kao i činjenične navode stranaka (samog žalitelja) iznijete tijekom postupka, te je na temelju nespornih činjenica te pravilno analiziranih i ocijenjenih dokaza pravilno zaključio da je žalitelj odgovoran za naknadu predmetne štete... Naime, prvostupajski sud je utvrdio da predmetna prometnica ne spada u lovište žalitelja, a točno je da su prema Zakonu o lovu javne prometnice, uključujući i zaštitni pojas isključene iz lovišta, što međutim, ne isključuje moguću odgovornost žalitelja za nastalu štetu po kriterijima objektivne odgovornosti, ukoliko se radi o šteti od divljači koja pripada žaliteljevom lovištu. U konkretnom slučaju temeljem uvida u plan lovišta i lokaciju mjesta prometne nezgode prvostupajski sud je pravilno utvrdio da je u odnosu na lokaciju mjesta nezgode žaliteljevo lovište okolnje lovište (predstavnik žalitelja izričito je potvrdio mogućnost (logičnu) da predmetni srndač pripada divljači koja obitava na planini Ivančici, koji je iz nekog izvanrednog razloga (uznemiravanje po psima ili sličnog razloga) dospio na prometnicu, pa je upravo žalitelj odgovoran, po kriteriju objektivne odgovornosti, za nastalu predmetnu štetu¹⁷ ...» Zaključno, opet u kontekstu odgovornosti lovoovlaštenika odnosno lovozakupnika, trenutačno normativno rješenje, jer je ZoL u odnosu na ZOO *lex specialis*, sukladno načelu *lex specialis derogat legi generalis*, smatramo da isključuje mogućnost primjene odredaba potonjeg koje reguliraju odgovornost prema načelu kauzaliteta, uz izuzetke do kojih u praksi, realno, neće dolaziti, a to su slučajevi kad je istrčavanje divljači iz lovišta na cestovni kolnik produkt provođenja lova.

5. ZAKLJUČAK

Anticipiramo da, nakon nekoliko godina pravne sigurnosti i ujednačene judikaturne primjene mjerodavnog materijalnog prava u predmetima naknade štete nastale istrčavanjem divljači na cestu, novo zakonsko uređenje ove materije donosi razdoblje pravne nesigurnosti, kao produkta i posljedice različitih pravnih interpretacija odnosno njegova tumačenja od odgovornih pravnih subjekata, do kojih će nužno i neupitno doći u praksi. Novi normativni okvir, bjelodano i evidentno skrojen po mjeri lovoovlaštenika i lovozakupnika, faktički normativno eliminira mogućnost njihove deliktne odgovornosti. Najgora će, pak, posljedica toga biti brojni štetni događaji kod kojih oštećenici neće moći namiriti štetu jer nijedna od potencijalno odgovornih osoba neće biti odgovorna *in concreto*. U državi koja počiva na vrednoti vladavine prava takvo što, dakako, ne bi trebalo, moglo i smjelo biti moguće.

¹⁶ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 2070/1992-2.

¹⁷ Županijski sud u Varaždinu, Gž-168/2005-2.